

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Rehabilitering-Habilitering-Hjälpmedel
Marie Bergendahl

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-10-01

HSN 2020-1019

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över remiss - betänkande Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen (SOU 2018:88)

Ärendebeskrivning

Socialdepartementet har inbjudit Region Stockholm att yttra sig över betänkandet Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen (SOU 2018:88).

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Sammanfattning av betänkande översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen (SOU 2018:88)

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Hälso- och sjukvårdsnämnden antar hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande och överlämnar detta till Socialdepartementet.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

Region Stockholm har erbjudits möjlighet att till Socialdepartementet lämna yttrande över Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen.

Några av de förslag som presenteras i betänkandet har genomförts och blev lagstadgade den 1 juli 2020. Region Stockholm kommer inte att bemöta dessa i sitt remissvar. I remissvaret kommer Region Stockholm att bemöta utvalda delar.

Överväganden

Betänkandet presenterar förändringar i LSS samt i assistansersättningen och i stort är Region Stockholm positiva till betänkandet. Region Stockholm är positiva till förslaget att bevara personkretsindelningen då den täcker att det är behoven som ska styra och inte diagnosen.

I betänkandet föreslås att staten ska ta över hela ansvaret för personlig assistans, till skillnad från dagens lösning då det är ett delat ansvar mellan stat och kommun. Region Stockholm är positiva till förändringen och bedömer att samverkan kommer att förenklas för regionen när det enbart är en huvudman.

Vidare bedömer Region Stockholm att en ensam huvudman ger bättre möjligheter för likvärdiga bedömningar. Att staten tar över som ensam huvudman torde ge bättre möjligheter för en likvärdig uppföljning och kontroll. Region Stockholm anser att det är positivt och kan minska risken för felaktiga utbetalningar till följd av fusk och oegentligheter.

Betänkandet föreslår även att regeringen bör överväga behovet av en översyn av fördelningen av hälso- och sjukvårdsansvaret i samband med korttidsvistelse och om kommuner och regioner bör få utökade möjligheter att avtala om hur ansvaret för hälso- och sjukvården kan fördelas mellan huvudmännen. Region Stockholm har upplevt problem i samband med korttidsvistelse där ansvaret för hälso- och sjukvårdsinsatser har varit otydligt och det har drabbat personen som är i behov av insatsen. Region Stockholm ställer sig positiva till att Regionernas och kommunernas möjligheter att avtala om ansvaret för hälso- och sjukvårdsinsatser utökas. Betänkandet klargör att insatserna inom LSS och assistansersättning ska bli mer ändamålsenliga och personligt anpassade. Region Stockholm ställer sig positiva till grunderna till förslagen och syftet att göra insatserna mer anpassade efter den enskildes behov.

Betänkandet föreslår även att den personliga assistansen ska kunna ges till personer från 16 år. För barn under 16 år presenteras en ny insats, personligt stöd för barn. Region Stockholm anser att det råder lite otydligheter var i skillnaden ligger mellan dessa insatser ligger. Och vilket ansvar som förväntas hamna på vårdnadshavarna. Region Stockholm anser att det är av vikt att beakta att inte barnets frigörelseprocess hämmas. Region Stockholm saknar överlag en reglering kring vilka underlag som behövs för bedömningen av rätten till ersättningarna. Det regleras inte heller vem som ska utfärda de intyg som ligger till grund för bedömning av

rätten till ersättning. Idag kräver Försäkringskassan och kommunerna ofta kompletterande intyg till det läkarutlåtande som krävs för bedömning. Det är intyg avseende aktivitetsbegränsningar hos den enskilde som ofta utfärdas i hälso- och sjukvården, men som inte är reglerade vad de ska innehålla eller vem som är ansvarig för utfärdande.

Vidare bedömer Region Stockholm att det är av stor vikt att reglera vilka underlag som ska ingå i en bedömning och vilka som ansvarar för att utfärda underlagen. Region Stockholm anser att intygsutfärdande inte har tagits med i betänkandet och att det är en brist i utredningen. För att säkerställa rättssäkra bedömningar och en likvärdighet över landet bör det tydligare regleras vilka underlag som ska ingå i bedömningen av rätten till personlig assistans eller andra insatser enligt LSS.

Region Stockholm anser att intyg avseende begränsningar i utförandet av vardagsaktiviteter som krävs för bedömning av rätt till personlig assistans bör finansieras av staten men utfärdas av hälso- och sjukvården.

I avsnitt 10.4.5 föreslår betänkandet att möjligheten att bedöma behovet av stöd i form av personlig assistans, som också innehåller fastställande av rätten till insatsen på ett annat sätt än idag bör utredas. Region Stockholm står bakom en sådan utredning och anser att det är nödvändigt för att säkerställa rättssäkra bedömningar.

Betänkandet klargör att alla som har personlig assistans eller assistansersättning innan förändringarna träder i kraft måste under de tre första åren ansöka om ersättningen på nytt eller ansöka om en av de nya insatserna enligt LSS. Region Stockholm ser att det kan innebära en belastning för hälso- och sjukvården då underlag för bedömningen i huvudsak utfärdas i hälso- och sjukvården. Är det tydligare klargjort vilka underlag som ska ingå och vem som ansvarar för intygsutfärdande underlättar det för hälso- och sjukvården och belastningen torde vara hanterbar.

I de förändringar som föreslås i Socialförsäkringsbalken framkommer att personlig assistans ska följas upp vart tredje år. Region Stockholm önskar även här ett förtydligande kring hur en uppföljning ska se ut och vilka underlag som kan komma att krävas av hälso- och sjukvården. Betänkandet föreslår att den som har rätt till personlig assistans ska beviljas 15 timmar per vecka för andra personliga behov som avser dagligt liv i hemmet, inköp, träning och fritidsaktiviteter i form av en schablon. För andra personliga behov i samband med arbete eller studier, för att delta i

samhällslivet eller egenvård ska tid beviljas utöver schablonen om 15 timmar. Beredskap ska inte vara en del av den personliga assistansen. Region Stockholm anser att det behövs ett förtydligande kring vad det innebär för hälso- och sjukvården. Om hälso- och sjukvården ska utfärda underlag som styrker behovet av stöd för andra personliga behov bör det finnas tydliga riktlinjer kring vad ett sådant underlag ska innehålla och vem som utfärdar det.

Betänkandet uppger att många personer med funktionsnedsättning samt föräldrar till barn med funktionsnedsättning uttrycker ett behov av att få hjälp att samordna samhällets stödinsatser. Idag finns rådgivning och annat personligt stöd som regleras i 9 § punkt 1, LSS. Regionen ansvarar för insatsen om inget annat har avtalats.

Betänkandet föreslår att insatsen ska finnas kvar, men benämnas särskilt expertstöd. Betänkandet ändrar inte insatsen men förtydligar vad som ska ingå i den. Region Stockholm är positiva till att insatsen förtydligas och namnbytet gör att det utmärker att det rör sig om ett professionellt stöd och särskiljs från andra stödinsatser som finns att tillgå. Dock bedömer Region Stockholm att det är otydligt vilken huvudman som ska ha ansvar för insatsen. Idag finns kunskapen främst i habiliteringen. Om regionen ska ha ansvar för insatsen så bör det tydligt framgå.

Ekonomiska konsekvenser

Skulle intygsutfärdande för personlig assistans regleras så att staten finansierar de intyg som krävs skulle det vara en kostnad som framtogs Region Stockholm. Det finns dock ingen uppskattning om vilken kostnad det innebär för regionen i dagsläget.

Konsekvenser för patientsäkerhet

Att staten tar över hela ansvaret för personlig assistans bedöms ha positiva konsekvenser för patientsäkerheten med ökad möjlighet till rättssäkra bedömningar.

En tydligare reglering kring intygsutfärdande bedöms även det ha positiva effekter för patientsäkerheten då uppgiften inte skickas mellan huvudmän och fråntar patienten ansvaret att själv söka reda på vem som kan utfärda nödvändiga intyg.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård

Betänkandet åsyftar att ge möjlighet till mer ändamålsenlig vård efter behov vilket bedöms ge positiva effekter för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser

Förlagen bedöms få oförändrade konsekvenser för miljön

Administrativa konsekvenser

Förlagen bedöms underlätta samverkan och även ge minskat administrativt arbete. Skulle intygsutfärdande regleras skulle det på sikt innebära minskat administrativt arbete då det idag frågor och oklarheter vem som ska utfärda efterfrågade intyg.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anna Ingmanson
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Socialdepartement

Godkänd av Björn Eriksson, 2020-10-01